

Załącznik do uchwały Nr IV/16/2019
Rady Gminy Rewal
z dnia 24.01.2019 r.

Gminny Program Profilaktyki i Przeciwdziałania

Problemów Alkoholowych na 2019r.

REWAL, 2019

I WPROWADZENIE

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia oraz przedwczesnej śmierci Europejczyków zaraz po paleniu papierosów i nadciśnieniu tętniczym, wyprzedzając nawet wysoki poziom cholesterolu i nadwagę. Poza tym, jest on substancją uzależniającą i może być przyczyną około 60-ciu różnego rodzaju schorzeń i urazów, alkohol odpowiada za szeroko rozpowszechnione szkody społeczne, psychiczne i materialne, niosąc w ten sposób ogromne koszty całemu społeczeństwu.

Ryzyko szkód zdrowotnych spowodowanych alkoholem zależy w znacznej mierze od ilości wypijanego alkoholu, przy czym naukowcy nie określili dotąd dawki całkowicie bezpiecznej, czyli takiej, która gwarantowałaby zupełny brak negatywnych konsekwencji spożywania napojów alkoholowych dla zdrowia. Większość problemów zdrowotnych o charakterze somatycznym i/lub psychicznym pojawia się w wyniku przewlekłego nadużywania alkoholu. Nierzadko jednak nawet osoby spożywające alkohol okazjonalnie mogą doświadczyć problemów spowodowanych piciem, na przykład zatrucia alkoholem, upicia patologicznego, kaca, urazów fizycznych i wypadków, „urwanych filmów”, przemocy oraz problemów zdrowotnych wynikających z połączenia alkoholu i leków. W 2010 r. Niezależny Komitet Naukowy ds. Narkotyków w Wielkiej Brytanii oszacował szkody (zdrowotne, psychologiczne i społeczne) spowodowane używaniem najbardziej popularnych substancji psychoaktywnych (www.thelancet.com November 1, 2010). Oceniano, z jakimi szkodami dla osób używających oraz dla ich otoczenia związane jest stosowanie substancji psychoaktywnych. Okazało się, że najbardziej szkodliwymi dla użytkowników środkami psychoaktywnymi są: kokaina w postaci crack, heroina, metamfetamina i alkohol. Substancje te osiągnęły w skali 0–100 wyniki odpowiednio: 37, 34, 32 i 26 punktów. Alkohol, heroina i kokaina w postaci crack były najbardziej szkodliwe dla otoczenia osób używających tych substancji (wyniki odpowiednio: 46, 21 i 17 punktów). **Ze wszystkich badanych środków psychoaktywnych alkohol okazał się najbardziej szkodliwy** (72 punkty ogółem za wyrządzane szkody). Na drugim i trzecim miejscu znalazły się odpowiednio heroina (55 punktów) i kokaina w postaci crack (54 punkty). Z całą pewnością intencją prezentacji wyników badania szerokiej publiczności nie było bagatelizowanie destrukcyjnego działania narkotyków czy wręcz zachęcanie do ich używania. Chodziło o zwrócenie uwagi na to, że legalny, powszechnie spożywany alkohol jest groźną substancją psychoaktywną i powinien być przez konsumentów traktowany z należytą ostrożnością.

Większość ludzi pije alkohol na tyle rzadko i w tak małych ilościach, że nie stwarza to ryzyka poważnego zagrożenia dla nich i dla otoczenia, tzn. piją alkohol na poziomie **małego ryzyka szkód**. Choć alkohol jest trucizną i z punktu widzenia toksykologii każda wypita jego ilość jest ryzykowna, to jednak w większości przypadków jednorazowe spożycie małych dawek nie powoduje istotnych uszkodzeń zarówno w stanie zdrowia, jak i w funkcjonowaniu psychospołecznym pijącego.

Ryzykowne spożywanie alkoholu to picie nadmiernych jego ilości (jednorazowo i w określonym przedziale czasu) niepociągające za sobą aktualnie negatywnych konsekwencji, przy czym można oczekiwać, że się one pojawią, o ile obecny model picia nie zostanie zmieniony.

Szkodliwe picie alkoholu opisywane jest jako wzór picia, który już powoduje szkody zdrowotne, fizyczne bądź psychiczne, ale również psychologiczne i społeczne, przy czym nie występuje uzależnienie od alkoholu.

Uzależnienie od alkoholu jest następstwem długotrwałego, szkodliwego spożywania alkoholu, w którym picie uzyskuje zdecydowane pierwszeństwo przed zachowaniami, które niegdyś były dla osoby pijącej ważniejsze. Osoba uzależniona odczuwa silny nieodparty przymus sięgania po alkohol, doświadcza wielu nasilających się dolegliwości fizycznych i psychicznych po przerwaniu lub znacznym ograniczeniu picia (drżenie mięśniowe, wzmożona potliwość, zaburzenia snu, niepokój, drażliwość, lęki), które ustępują po wypiciu kolejnej porcji alkoholu, i pije alkohol inaczej, niż tego naprawdę pragnie (więcej i dłużej niż planuje, ma problemy z utrzymaniem zaplanowanej abstynencji).

(Źródło: <https://psychiatria.mp.pl/uzaleznienia/69551,bezpieczne-picie-alkoholu>).

Niewątpliwie alkoholizm jest chorobą całej rodziny a nie tylko jednego z członków. Objawy alkoholizmu jednego z członków rodziny są główną zasadą organizującą i nadającą kształt życiu rodzinnemu. Tak też w okresie początkowym rodzina, podobnie jak alkoholik, zaprzecza istnieniu problemu choroby alkoholowej. Nikt na tym etapie nie myśli o szukaniu jakiegokolwiek pomocy. Potem następują próby pozbycia się problemu, tzn. rodzina ogranicza kontakt z otoczeniem, chroni swój wizerunek zewnętrzny, mimo narastających nieporozumień, konfliktów i awantur. Kolejny etap uzależnienia od alkoholu to faza chaosu - wiąże się z utratą nadziei na rozwiązanie problemu. U dzieci coraz bardziej widoczne stają się problemy emocjonalne, a współmałżonek toleruje picie, chroni i kryje pijącego. Wynika z tego, że cała energia rodziny koncentruje się głównie na próbach wpłynięcia na zachowania alkoholika i na przeciwdziałaniu im. Tym samym zaniedbuje się inne ważne sfery życia rodzinnego, a prawidłowe wychowywanie dzieci na skutek postępującego uzależnienia od alkoholu, właściwie staje się niemożliwe. Uzależnienie od alkoholu staje się osią spraw rodzinnych. Alkoholizm stopniowo zaczyna dominować w obszarze myślenia, kształtowania postaw oraz działań krewnych osoby pijącej. Choroba alkoholowa w wymiarze interpersonalnym dotyka trwale najbliższych alkoholika i wyrządza im ogromne szkody. Osoby współuzależnione są najczęściej nieświadomymi pomocnikami w picu i w największym stopniu przyczyniają się do decyzji o jego zaprzestaniu i zwróceniu się o pomoc, mającej na celu możliwe jak najszybsze rozpoznanie objawów alkoholizmu i rozpoczęciu specjalistycznego leczenia. Dzieci alkoholików są najbardziej bezbronni i poszkodowani. Dzieci z rodzin z problemem alkoholowym poza podatnością na uzależnienie od alkoholu przejawiają w życiu dorosłym szereg charakterystycznych cech.

II UMOCOWANIA PRAWNE PROGRAMU

W Polsce kluczowym aktem prawnym regulującym kwestie związane z alkoholem i w całej swojej treści jest skoncentrowany na sprawach związanych z alkoholem jest ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Nie jest to jedyny akt prawny, ale inne regulacje jedynie fragmentarycznie odnoszą się do kwestii alkoholowych np. ustawa o pomocy społecznej czy ustawa o swobodzie działalności gospodarczej, w kwestiach związanych z kontrolą punktów sprzedaży. Zgodnie z tym co stanowi ustawa, „prowadzenie działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin (art. 4¹ ust. 1), czyli takich, które samorząd realizuje względnie samodzielnie – względnie, ponieważ w ramach obowiązującego prawa – i ma na to zagwarantowane środki finansowe. Ustawodawca sprecyzował jakie konkretne obszary należą do właściwości gminy, dodając zapis: *w szczególności zadania te obejmują:*

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

W Programie uwzględniono również kierunki działań Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020, którego celem strategicznym jest wydłużenie życia w zdrowiu, poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności oraz zmniejszenie nierówności Społecznych. Jednym z elementów składowych NPZ jest Krajowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016r. - Dz. U. z 2016 poz. 1492) , w ramach którego wskazanych jest kilka obszarów do realizacji:

- 1) **Promocja zdrowia** m.in. poprzez działania edukacyjne tj. informacyjno – edukacyjne, w tym kampanie edukacyjne dotyczące ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu dla konsumentów i otoczenia, prowadzenie działań edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież; upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym; podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu, w tym zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 2) **Profilaktyka uniwersalna** – poszerzanie oferty, upowszechnianie oraz wdrażanie uniwersalnych programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego, w tym programów profilaktyki uniwersalnej, które biorą pod uwagę

czynniki ryzyka problemów alkoholowych i innych zachowań ryzykownych i czynniki chroniące, wspierające prawidłowy rozwój;

- 3) **Profilaktyka selektywna i wskazująca** - poszerzanie oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym; udzielanie specjalistycznej pomocy i wsparcia rodzicom, których dzieci upijają się; wdrażanie programów profilaktycznych;
- 4) **Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa** - m.in. wspieranie działalności środowisk abstynenckich, poszerzanie oferty działań zmierzających do aktywności zawodowej, zwiększanie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin oraz dla osób doznających przemocy w rodzinie;

„Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2019 rok” określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu. Dostosowany jest do specyfiki problemów alkoholowych występujących w gminie Rewal i uwzględnia lokalne możliwości realizacji pod względem prawnym, administracyjnym i ekonomicznym. Należy nadmienić, iż w/w program może być modyfikowany w przypadku uzasadnionych potrzeb związanych z zapobieganiem i rozwiązywaniem problemów alkoholowych uchwałami Rady Gminy Rewal. W Programie zawarty jest szereg działań, zgodnych zarówno z kierunkami zawartymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, jak i z innymi dokumentami strategicznymi na poziomie ogólnopolskim, regionalnym i lokalnym.

III DIAGNOZA

Gmina Rewal jest gminą wiejską, położoną w województwie zachodniopomorskim, w północnej części powiatu gryfickiego. Sąsiaduje z gminami Karnice i Trzebiatów (powiat gryficki) oraz Dziwnów i Świerżno (powiat kamieński). Gmina zajmuje powierzchnię 40,65 km², co stanowi 4% powierzchni powiatu i jest najmniejszą gminą wiejską położoną nad morzem. W jej skład wchodzi 7 sołectw: Niechorze, Pobierowo, Pogorzelica, Pustkowo, Rewal, Trzęsacz i Śliwin. Pierwsze sześć to miejscowości typowo turystyczne, których cechą charakterystyczną jest duża liczba zabudowań związanych z obsługą turystów, natomiast Śliwin jest osadą w większym stopniu rolniczą i bardziej nastawioną na agroturystykę.

W latach 2016-2018 liczba ludności gminy Rewal utrzymała się na tym samym poziomie i wynosiła 3672. Większość wśród ogółu mieszkańców gminy stanowiły kobiety tj. 52,26%.

Ponadto szacuje się, że obok stałych mieszkańców na terenie gminy może przebywać ok. 1 mln turystów rocznie.

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie są problemami społecznymi, które powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia, relacje rodzinne i międzyludzkie, a także zdolność do konkurencji na rynku pracy.

Wśród przyczyn popadania w alkoholizm zasadniczą rolę odgrywają uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych i utrata zatrudnienia. Szerzeniu się narkomanii sprzyjają natomiast coraz większa powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie narkotyków jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności życia codziennego, rozładowanie stresu i konfliktów. Przemoc w rodzinie jest z kolei problemem mającym często swoje źródło w uzależnieniach i ubóstwie. Jej ofiarami są niejednokrotnie osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości,

zależne od sprawcy. Na ogół są to kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Trudno jest ustalić liczbę osób zmagających się z problemami alkoholowymi, które niejednokrotnie są przyczyną wystąpienia przemocy w rodzinie. Dane szacunkowe w tym zakresie przygotowała Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zawiera je poniższa tabela.

Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. Gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Źródło danych szacunkowych: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Dane zamieszczone w powyższym zestawieniu pozwalają określić szacunkową liczbę mieszkańców gminy Rewal dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie. Z wyliczeń wynika, że na jej terenie żyje ok. 80 osób uzależnionych od alkoholu (2% populacji), ok. 155 osób współ uzależnionych (4% populacji), ok. 195-270 osób pijących szkodliwie alkohol (5-7% populacji), 155 dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym (4% populacji) oraz ok. 205 ofiar przemocy domowej w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym. Analizując powyższe dane należy mieć świadomość, iż nie odzwierciedlają one w pełni rzeczywistej skali problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie.

Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych należy do zadań własnych gminy. Działania te podejmowane są w oparciu o gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz przy wykorzystaniu zaplanowanych w ich ramach środków finansowych.

W latach ubiegłych tj. 2017-2018 wysokość środków finansowych wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii oraz przemocy w rodzinie zwiększała się z roku na rok (885 835,63 zł w 2017r. w 2018 r. 1 006 247,82 zł.)

Inicjowaniem działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz integracją społeczną osób uzależnionych w gminie Rewal zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Do jej ustawowych zadań należy m.in.: podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych oraz kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawania napojów alkoholowych.

Wybrane dane dotyczące działań podejmowanych przez Komisję, a także lokalnego rynku napojów alkoholowych przedstawia poniższy wykres.

W latach 2016-2017 uchwalony przez Radę Gminy **limit** punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie był taki sam (370 w każdym roku),. W roku 2018 w związku z nowelizacją ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi została ustalona na terenie gminy Rewal maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych:

- 1) do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwo – 420
- 2) pow. 4,5% do 18% zawartości alkoholu -290
- 3) pow.18% zawartości alkoholu - 260

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych ulegała wahaniam (275 w 2016 r., 280 w 2017 r., 272 w 2018 r.), podobnie jak liczba obowiązujących i wydanych zezwoleń na ich sprzedaż (582 w 2016 r., 609 w 2017 r., 606 w 2018 r.) Jednocześnie w analizowanym okresie GKRPA nie przeprowadziła żadnej kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Warto dodać, że w latach 2016-2018 nie wydano żadnej decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

W analizowanym okresie liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy wynosiła 2 w 2017r. Natomiast liczba osób, z którymi Komisja przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące: 3 w 2017 r., 9 w 2018r.

W analizowanym okresie GKRPA podejmowała również czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnień (wobec 1 w 2017 r., 3 w 2018 r.) a także występowała w tej sprawie do sądu (w przypadku 1 osoby w 2017 r.)

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na terenie gminy odgrywają: w Rewalu – Punkt Konsultacyjno-Informacyjny, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Komisariat Policji, a także placówki oświatowe i ochrony zdrowia, Szpital Psychiatryczny „Medicam” w Gryficach (Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu, Oddział Psychiatryczny – Pododdział Detoksykacji), Przychodnia Specjalistyczna „Medicam” w Gryficach (Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia), Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Terapii Uzależnień od Alkoholu w Szczecinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Punkt Interwencji Kryzysowej w Gryficach oraz Klub Abstynenta „Rega” w Gryficach.

Dane szczegółowe na ich temat podmiotów mogących wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie przedstawia poniższa tabela. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie

Nazwa jednostki/organizacji	adres jednostki
Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rewalu	ul. ul. Mickiewicza 19, 72-344 Rewal
Punkt Konsultacyjno-Informacyjny w Rewalu	ul. Warszawska 31, 72-344 Rewal
Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	ul. Warszawska 31, 72-344 Rewal
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rewalu	ul. Warszawska 31, 72-344 Rewal
Komisariat Policji w Rewalu	ul. ul. Mickiewicza 21, 72-344 Rewal
Szpital Psychiatryczny „Medicam” w Gryficach (Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu, Oddział Psychiatryczny – Pododdział Detoksykacji)	ul. Niechorska 27, 72-300 Gryfice
Przychodnia Specjalistyczna „Medicam” w Gryficach (Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia)	ul. Niechorska 27, 72-300 Gryfice
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Terapii Uzależnień od Alkoholu w Szczecinie	ul. Ostrowska 7, 71-757 Szczecin
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryficach	ul. Dworcowa 22, 72-300 Gryfice
Punkt Interwencji Kryzysowej w Gryficach	ul. Dworcowa 22, 72-300 Gryfice
Klub Abstynenta „Rega” w Gryficach	ul. Wojska Polskiego 23, 72-300 Gryfice

W ramach działającego w gminie Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego usługi świadczą: Instruktor terapii uzależnień (osoba posiadająca certyfikat instruktora terapii uzależnień nadany przez PARPA), psycholog oraz prawnik. Obejmują one: dostarczanie informacji o możliwościach podejmowania profesjonalnej terapii, motywowanie i kierowanie do leczenia, udzielanie wsparcia i pomocy psychospołecznej osobom po zakończeniu terapii odwykowej i ich rodzinom, udzielanie wsparcia oraz porad rodzinom, w których występuje przemoc i uzależnienia itp.

Tematyka porad i konsultacji prawnych dotyczyła w większości spraw z zakresu prawa rodzinnego. Problemy osób korzystających z porad i konsultacji w większości przypadków związane były z pojawiającymi się w rodzinie problemami alkoholowymi i przemocą. Zakres porad i konsultacji był zróżnicowany, w niektórych przypadkach korzystający chcieli jedynie zasięgnąć informacji o przysługujących im uprawnieniach i możliwościach, w większości jednak była to pomoc przy sporządzaniu konkretnych pism procesowych (pozwy, wnioski, skargi na czynności komornika).

W celu poznania opinii dorosłych mieszkańców gminy Rewal w kwestiach dotyczących aktualnych problemów związanych ze spożywaniem, dostępnością a także z nadużywaniem alkoholu została opracowana i zamieszczona na stronie GOPS w Rewalu ankieta online. Ze statystyk wynika, że liczba dorosłych mieszkańców gminy wynosi ok. 3 215 zaś ankiety wypełniły zaledwie 24 osoby co daje 38% ufności badania. Aby badanie było pewne i poziom ufności wynosił co najmniej 60% w badaniu winno wziąć udział 69 osób. Zatem wyniki badania ankietowego nie są miarodajne.

IV ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu są mieszkańcy gminy Rewal a w szczególności:

- 1) osoby i rodziny z problemem alkoholowym,
- 2) osoby uzależnione i współuzależnione,
- 3) osoby pijące szkodliwie i ryzykownie,
- 4) dzieci i młodzież szkolna w tym m.in. z grup podwyższonego ryzyka,
- 5) środowiska abstynenckie,
- 6) osoby doświadczające przemocy w rodzinie oraz stosujące przemoc w szczególności w rodzinach z problemem alkoholowym,
- 7) podmioty działające w obszarze profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 8) rodzice, nauczyciele, pracodawcy, sprzedawcy alkoholu i inni

V CELE I ZADANIA PROGRAMU

Cel główny: zwiększenie działań profilaktycznych i edukacyjnych w szkołach, edukacja publiczna w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy w rodzinie, wzmocnienie działań w zakresie promocji zdrowego stylu życia, organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży oraz zwiększenie dostępu do oferty pomocowej służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, innych uzależnień oraz przemocy domowej.

Cele szczegółowe: są zgodne z kierunkami działań określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, a dostosowane są do aktualnych potrzeb lokalnych i będą realizowane poprzez poszczególne zadania.

Cel szczegółowy 1

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz zwiększanie kompetencji osób związanych z działalnością na rzecz profilaktyki, przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.

1. Organizowanie i finansowanie szkoleń dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, członków Zespołu Interdyscyplinarnego, radnych, sołtysów, specjalistów, osób zaangażowanych w realizację programów oraz zajmujących się budowaniem, koordynacją i realizacją gminnego programu problemem uzależnień i przemocy i inicjujących działania profilaktyczne.
2. Organizowanie i finansowanie coachingu dla osób zaangażowanych w pomoc osobom potrzebującym.
3. Delegacje - członkowi GKRPA należy się zwrot kosztów podróży za dojazd na szkolenia i konferencje zwiększające kompetencje w dziedzinie profilaktyki uzależnień oraz przemocy w rodzinie, na zasadach określonych w rozporządzeniu w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących

pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce stery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

4. Opłaty sądowe w wysokości 40 zł od wniosku skierowanego przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do sądu.
5. Opłata za sporządzenie opinii przez biegłych sądowych (psychologa i psychiatrę) w przedmiocie uzależnienia.
6. Wynagrodzenia dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
7. Prowadzenie dokumentacji Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów alkoholowych.

Cel szczegółowy 2

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych oraz udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychologicznej, prawnej a w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie.

Zadania:

1. Prowadzenie poradnictwa przez specjalistów (prawne, w zakresie uzależnień i psychologiczne).
2. Finansowanie zajęć z psychologiem w placówkach oświatowych.
3. Dofinansowanie realizacji zadań wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
4. Współpraca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
5. Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych na temat możliwości uzyskania pomocy.
6. Dopuszczenie pomieszczenia, w którym odbywają się dyżury specjalistów.
7. Finansowanie kosztów utrzymania w/w pomieszczenia (energia elektryczna, telefon, ogrzewanie, środki czystości, materiały biurowe i inne)

Cel szczegółowy 3

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych a w szczególności dla dzieci i młodzieży a także organizowanie i prowadzenie zajęć pozaszkolnych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych

Zadania

1. Szkolenia i podnoszenie kompetencji nauczycieli i realizatorów programów rekomendowanych.
2. Wdrażanie i prowadzenie w szkołach programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia (lista programów www.programyrekomentowane.pl lub www.parpa.pl).

3. Organizowanie w szkołach olimpiad, turniejów, konkursów z nagrodami dot. profilaktyki uzależnień, zdrowego trybu życia.
4. Działalność profilaktyczna w szkołach.
5. Organizowanie, finansowanie i dofinansowanie do wycieczek i wyjazdów dla dzieci i młodzieży do teatru, kina.
6. Realizowanie działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych z elementami informacyjno-edukacyjnymi oraz organizowanie zajęć wprowadzających zasady zdrowego odżywiania mające na celu kreatywne spędzanie wolnego czasu, rozwijanie pasji i integrację („Akademia Młodego Kucharza”)
7. Prowadzenie działań diagnostycznych wśród dzieci, młodzieży, nauczycieli i rodziców.
8. Organizowanie, finansowanie i dofinansowanie kolonii/półkolonii profilaktycznych dla dzieci mieszkających na terenie gminy Rewal.
9. Organizacja, finansowanie i dofinansowanie pozaszkolnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży z gminy Rewal w czasie wolnym, w tym pomoc w odrabianiu zadań domowych, organizowanie korepetycji, organizowanie konkursów plastycznych tematycznych (np. przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, narkomanii i negujących nadużywanie alkoholu), prowadzenie działań związanych z profilaktyką uzależnień
10. Współpraca z jednostkami organizacyjnymi gminy, pomocniczymi i organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań.
11. Działania edukacyjne, szkolenia dla sprzedawców i właścicieli sklepów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych Prowadzenie szkoleń dla sprzedawców i właścicieli sklepów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.
12. Zakup opracowań, książek, czasopism, publikacji, materiałów multimedialnych związanych z profilaktyką uzależnień.
13. Wspieranie działań Policji i Straży Gminnej w zakresie przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców i pieszych na drogach poprzez prowadzenie zajęć informacyjno – edukacyjnych z wykorzystaniem np. algogogli.

Cel szczegółowy 4

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, organizowanie pozaszkolnych zajęć sportowych oraz wspieranie jednostek pomocniczych w działalności służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych

Zadania:

1. Wspieranie organizacji pozarządowych, które realizują zgodnie ze swoim statutem szczegółowe zadania w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
2. Dofinansowanie zakupu nagród, artykułów biurowych, spożywczych i materiałów informacyjno-edukacyjnych, niezbędnych do realizacji szkoleń, zajęć, konkursów, zawodów sportowych i innych imprez o tematyce ściśle powiązanej z problemem uzależnień, profilaktyki oraz promocji zdrowego stylu życia.
3. Prowadzenie zajęć i imprez sportowych.
4. Wspieranie organizacji imprez integracyjno kulturalnych oraz rekreacyjnych, których celem jest propagowanie idei trzeźwości oraz zdrowego stylu życia.

5. Wspieranie organizacja i finansowanie lokalnych imprez bezalkoholowych (m.in. koncerty, spotkania, zawody, turnieje, konkursy, festyny, organizowanie imprez okolicznościowych np. „Dzień dziecka”, „Święto Rodziny”, Święty Mikołaj, kulturalne i rozrywkowe) dla mieszkańców gminy Rewal. Promocja zdrowego stylu życia wolnego od nałogów, alternatywne formy spędzania czasu wolnego oraz podstawowe zasady bezpieczeństwa.
6. Aktywizacja społeczności lokalnej, wzmocnienie więzi międzypokoleniowej, kształtowanie pozytywnych postaw dzieci i młodzieży.

Cel szczegółowy 5

Zadania:

Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży (art. 13 i 15 ustawy) oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

1. Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
2. Występowanie do sądu w charakterze oskarżyciela publicznego.
3. Przeprowadzanie kontroli w punktach sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży i w miejscu sprzedaży.
4. Zwiększenie nadzoru nad punktami prowadzącymi sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.
5. Opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych - zgodność lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Gminy Rewal, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

VI REALIZATORZY PROGRAMU

Planowane zadania, wynikające z niniejszego Programu będą realizowane przez Urząd Gminy w Rewalu - Referat Turystyki i Rozwoju Społecznego, we współpracy z Gminną Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Rewalu oraz szkołami, organizacjami pozarządowymi, jednostkami pomocniczymi, placówkami i służbami, realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. W celu realizacji gminnego programu Wójt może powołać pełnomocnika.

Na poziomie lokalnym pomoc dla osób i rodzin dysfunkcyjnych z powodu nadużywania alkoholu, w Punkcie Konsultacyjno - Informacyjnym, Poradni Leczenia Uzależnień, Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej.

W szkołach i innych placówkach w ramach systemu oświaty prowadzona jest profilaktyka uniwersalna, wdrażane będą także programy wczesnej interwencji dla rodziców. Przy prowadzeniu działań profilaktycznych oraz interwencyjnych, szkoły współpracują z psychologiem i poradnią psychologiczno-pedagogiczną.

Policja, Prokuratura oraz Sąd realizują zadania z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych w ramach swoich kompetencji.

Organizacje pozarządowe realizują pozalekcyjne, środowiskowe programy dotyczące profilaktyki uzależnień, adresowane głównie do dzieci i młodzieży.

VII. GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I ZASADY FINANSOWANIA

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest powołana na podstawie Zarządzenia Wójta Gminy Rewal.
2. W skład Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
3. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rewalu przysługuje wynagrodzenie z tyt. zawartej umowy zlecenia za dokonanie następujących czynności:
  - 1) za udział w posiedzeniu przewodniczącego GKRPA 80 zł
  - 2) za udział w posiedzeniu członków GKRPA 60 zł
  - 3) za przeprowadzenie kontroli w terenie 100 zł
4. Członkom Komisji, którzy są zatrudnieni w Urzędzie Gminy bądź w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej lub innej jednostce organizacyjnej, której organem prowadzącym jest Gmina Rewal nie przysługuje wynagrodzenie za udział w posiedzeniu odbywającym się w godzinach pracy danej jednostki (nie dotyczy dna wolnego od pracy tj. urlop).
5. Funkcję Sekretarza GKRPA będzie pełnił pracownik Referatu Turystyki i Rozwoju Społecznego Urzędu Gminy Rewal lub Pełnomocnik, o którym mowa w pkt VI w ramach swoich obowiązków służbowych.
6. Sekretarz będzie również członkiem GKRPA.
7. W zakres wynagrodzenia członków Komisji wchodzi :
  - udział w posiedzeniach komisji
  - udział w kontrolach punktów sprzedaży napojów alkoholowych, sporządzanie dokumentacji
  - przeprowadzanie oględzin punktów sprzedaży, sporządzanie dokumentacji
  - uczestnictwo w pracach grup roboczych i podejmowanie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
  - uczestnictwo w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego,
  - opiniowanie wniosków w sprawie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
  - przeprowadzenie rozmów motywacyjnych,
  - przygotowywanie protokołów i notatek z przeprowadzonych rozmów,
  - prowadzenie indywidualnej dokumentacji,
  - prowadzenia monitoringu prowadzonych spraw,
  - dokonywanie czynności zobowiązujących do podjęcia leczenia (wniosek do biegłych sądowych i sądu),

- opiniowanie i konsultowanie działań wynikających z zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
  - prowadzenie przez dokumentacji działań podejmowanych przez GKRPA przez Sekretarza Komisji.
8. Wynagrodzenia za udział w posiedzeniach Komisji wypłacane będą w okresach miesięcznych, w terminie do 10 – go dnia każdego miesiąca po zakończonym miesiącu, na podstawie listy obecności.

VII ZASADY I ŹRÓDŁA FINASOWANIA PROGRAMU

1. Źródłem finansowania zadań Programu są środki finansowe budżetu Gminy Rewal (Dział 851, Rozdział 85154) pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Zakłada się że w 2019r. roku wpływy z w/w zezwoleń będą na poziomie **945 000,00 zł**.
2. Uruchomienie środków następuje na podstawie zawartych umów, porozumień, zleceń, na podstawie indywidualnych wniosków oraz zapotrzebowania na realizację zadań ujętych w niniejszym Programie.
3. W trakcie roku budżetowego istnieje możliwość dokonywania zmian przeznaczenia wydatków (bez konieczności zmiany Programu) zgodnie z obowiązującymi przepisami finansowymi na zadania ujęte w niniejszym Programie.
4. Niewykorzystane w danym roku budżetowym środki przeznaczone na realizację niniejszego Programu mogą zostać przeniesione na następny rok (pod pewnymi warunkami) – jako wydatki niewygasające. Dotyczy to jedynie wydatków, w odniesieniu do których zostały zawarte umowy o zamówienie publiczne lub wkrótce takie umowy zostaną zawarte – w wyniku zakończonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, w którym dokonano wyboru wykonawcy (art. 263 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych). W takich przypadkach organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może ustalić w drodze uchwały wykaz wydatków, które nie wygasną z upływem roku budżetowego oraz określić ostateczny termin dokonania każdego wydatku, ujętego w tym wykazie, w następnym roku budżetowym (najpóźniej do 30 czerwca następnego roku).

VIII POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Zobowiązuje się upoważnionego pracownika lub Pełnomocnika do złożenia sprawozdania opisowego (opis zrealizowanych zadań i rozliczenie finansowe) z realizacji Programu Wójtowi Gminy Rewal do dnia 31 marca 2020 r.
2. Po otrzymaniu sprawozdania Wójt przedkłada sprawozdanie Radzie Gminy Rewal w ciągu 30 dni.
3. Sprawozdanie z realizacji Programu podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej.